

Krameriusovy
Císařské král. Wlastenské Nowiny.

Roku 1791.

Nov. 49.

W Sobotu

dne 3 Prosince.

Třetí roční běh.

S nejvyšším císařským královským Povolením.

Rozličné politické zprávy.

Dle gístého listu z Peterwaradjnu na den 13 listopadu dáwa se nám tato zpráva: "Gakž slyšime, geho Excellency Pan polknj Maršalek Hrabě Wallis gestě se zde za negaty čas zdrží, poněwadž mezy Turky w gich zemi Charwátich negatá takowá připadnost na swětlo přišla, na kterauž nássi z mnohých příčin welmi bedliwi býti musy." W čemby wssak tato připadnost záležela, w též zprávě žádná zinjka se nečiní. — Naproti tomu z Syrmie, a gmenowitě z Semelina, přicházy nám samé takowé zpráwy, dle kterýchž znamenáme, že w oně straně gak nássi císařstíj tak y Turečtíj poddaní zawřený pokog na slowo zachowáwagi,

a w nejlepší přátelstwu, tak gako gindý žiwi gšan, a zwláště nássi we wssch potřebnostech mile a lastawě Turkum se propugengi.

Giný list z Semelina gestě toto připomíná: Bělehradský Bassa, gmenem Alba Bekyr, wydal poručení, aby se wssci čtí Turečtíj poddaní, Řekowé, Řácowé a Židé y giní, podle swého obyčegného frogu nosyli, hlavy oholené měli, a na ten způsob odewssch císařských poddaných k rozeznání byli. Naproti tomu císařským poddaným powoleno gest gakťkoli frog nosyti, a to za přičinau, aby se gich Turcy w každé potřebě a připadnosti přátelstíj vgmanti mohli. Podle tohoto poručení Bělehradský Bassa opět

na sobě okázal, že dobrým sousedem býti chce, a na dobrém přátelství nasseho dwora mnoho sobě záležeti dá; a byloby k winssowánj, aby Turecký dwůr samé tak snásešeliwé a rozsápné muže po hranicích za vůdce a řiditele ustanovil. — Když z Bělehradu do Semelina přišla zpráva, že tam mnozí znamenitější Turcy stůnj, a mezi nimi též dobrý známý Bassow, hned podle té zprávy byl zvolen zkoušený lékař, kterýž se do Bělehradu odebrati musyl.

Gakoz předtím oznámeno, na cestě z Wisy gest welmi mnoho Tureckého zboží; poněwadž wssak po tu chvíli mezi Turky morowá rána zde onde paznuge, protož na naši straně w té přispadnosti welmi prozířetelně gednají, a wssickni Turcy z oně strany přicházející prwé gistý čas w domu očistěnj přebýwati musěj, kterýžto dům nynj pro pohodl welmi pěkně se připravuge.

Následující zpráva wssem wůbec Křesťanům gakékoli sekty k dobrému názřenj a na příklad slaužití může, gak se gedni k druhým w křesťanské snásešeliwosti — giž my nynj tolerancý gmenugeme — zachowati magj. Tak se piše z Tureckých hranic: Turecké wrochnosti po celé Srbské zemi na tom se sněsly, že swým poddaným swobodného provozowánj křesťanského náboženstwí propůgčiti chtějí; ano že jim napotom y to swobodno bude, aby sobě weřečné chrámy y s wězemi stawěli, a že sami jim středrau pomocy k tomu přispěti chtějí. — To tedy činj Turcy; a zač medle Turcy od mnohých znás gmižni gsau? — Takéli ne za pohany? — A hle předce nám k pěknému příkladu Turc

du slauží! — (Gakýs muž — tak se piše Dobromysl — před osmi dny zaslal nám list, w kterémž na Tolerancý welmi žehře. Bohu buď díka! že on w nassem slawném a oswojceném národu Českém gedíný gest, kterýž w swém wyhubeném žaludku toho slowa Tolerancý dosawad zažiti nemůže)

Že Bělehradští Turcy (dále se z Semelina piše) na wssem weliký nedostatek trpj, den po dni to patněgi widjme. Giž také y pro seno a obrok do Semelina přicházej, a mimo to každodenně se jim welmi mnoho zemlj a bílého chleba dodává. Někteří syce Turcy prawj, že w Srbstvu wssacko k dostánj gest, a k tomu za lacynější peníz než w Semelině; wssak že Bassa welmi přjsně zapowědel, by žádný Turek od Srba ničeho nekupowal, a to syce z té přičiny, aby Turcy k wstřkowánj Srbských poddaných naprosto žádné příležitosti neměli. — W Bělehradě nynj giž také wrochnj celnj aurad zřízen gest; wzácný Turek Emir Beg gest neywyššíjm celnjm weybercím po celém Srbstvu; Skeley Bassi neywyššíjm dohlížitelem nad clem při wodě, a Žid Dawid Kuffo za ssacmisira gest wstawen. Gakž gest slyšeti, Turcy clo na čerwenau přjsy zweyšsili.

Dne 9 listopadu třj cysářštíj poběhley, aneb gakž jim lid říká, desertěři, genž w Bělehradě pozůstawagj, měli od Turků nassem wydání býti. Než Turcy w té wěcy byli wáhawj, a naro druhého dne ti třj poběhlj muži prohlásyli se, že Achometanské náboženstwí přjsmauti chtějí, strže což zpátkem wydání nebyli. S gednjm Turkem, kterýž práwě toho dne, když naši Bělehrad

Turkům odváděti, k nám vtekl, totěž se stalo, a nášši geg potom do Petrowaradnu zaslali. Nynj wssak Řiditelé obau stran smluvili se mezy sebou, že wssescky poběhlce, genžby od Turků k nášsim, aneb od náššich k Turkům vtekl, sobě nazpátek wydagj. — Znamenitý Ruský kupec Wilimanow, gačkožto prohlášený cýs. král. Zeman, obdržel od Bělehradského Bassy dobře wypracovaný list, podle kteréhož wssím Tureckým poddaným se poraučj, aby mů na wssech geho cestách podle wssí možnosti napomocni byli, a geho wssudy fedrowali. Z té přičiny prawený Wilimanow, genž dne 15 listop. w Semeljně byl, gž pětkrát sto tisíců Ruských kos a gineho železného zboží do Turek weze.

List z Jasn 27 řigna. Prwě než Kníže Potemkyn do Njkoletsky odgel, wrchnj wogenstau zpráwu pořádně Knížeti Repninowi odewzdal. Odwedl mu též wssescky reyné spisy, mezy njmiz také byl rozkaz a poručení slawné Ruské Cýsařowny, na gaky způsob a pod gakyimi výminkami pokog s Tureckým dworem zawřen býti má. Mimo to také Potemkyn Knížeti Repninowi dal naucej, gak se k Turkům nynějššho času, y též k Polákům, kdyby o potvrzení swého nowého wstanowenj žádati měli, zachowati má. Neywysšj Wůdce Kníže Repnin zasluhuje toho, aby byl Potemkynůw nástupce, nebo on gak w městských tak y wálečných věcech gest znamenitý, a k tomu wessčeren lid welice geg miluge.

Turecký Mistryr tak řečený Bajmakam předce dne 22 řigna město Roman opuští musyl; nebo Rusowé naz

prosto nechřeli ho trpěti. Kníže Potemkyn před swau smrtj welmi důtkliwě psal neywyššimu Wezýrowi, pokud Bajmakama nazpátek nepowolá, že w Husu žádného shromáždění strany gednání o pokog nepřipustj, ano že serossim wogstem dále proti Turkům postaupj. Také y oněch 500 Turků, genž s Bajmakamem přitáhli, musyli nazpátek causnauzti. Protož w Romanu byla shromážděna rada, kteráž z pěti neybohatššich a neywnessnenějššich Bojarů pozůstawa a při kteréž Romanstý Arcybiskup Pan Antonj Presydemtem gest; po něm následuge Bojar Balš, kterýž nedaleko Romanu na swém statku slawný palác má. Kapdci Bassi s 25 Turky gest k té radě přidán, tak aby dšlem této rady chránili, a dšlem k wykonáwánj rozkazů slaužili.

Cýsařské král. wogsto gedeni a dwazdecet měsíců Moldawu k polednj straně pod swau zpráwu a mocý mělo, a za ten čas tam gedn million pětkrát sto tisíc zlatých kontribucy a giných poplatků sebralo. Když cýs. král. Udmynistracy z Moldawy gela, do cýsařské země dwazkrát sto šedesát čtyři tisíc zlatých na hotowosti na osmnácti wozých wezla, kterěž prowázelo 500 Barkowských husarů. Z Konstantynopole 15 řigna. Bassy z Dyarbeku a Alepa od wogsta neywyššho Sulcána byli syce přemoženi a poraženi, wssak ale Bassa Bayrsky a Alexandynsky Tureckému dworu nowý pokog způsobili. Protož nynj Konstantynopolský dwůr gak wálečný lid tak y lodi mnohé do Egypta wyslal, a tym zase pokog zgednati chce. Než mnoho gestě má na překážce, poněwadž lidé od toho času, co Turecký dwůr kom-

missare tam wyslal, aby mimooobyčejně daně vybírali, s takovým vládařstvem spokojeni býti nechť. — Z Ulye Turecký dwůr nanowo dostal takových zpráv, kteréz k žádnému pokoji nesměřují. Ulyatcké wogsto, genž proti Rusům a Rakusanům slaužilo, nawrátowši se nynj domů, také o Turecké nestátečnosti a indlowě wyprawowalo, strže což lid w Ulyi swéwolný gest, a gho Turecké poddanosti docela s sebe swrhnutí chce. Mistry syce již dwakrát lidu napomenul, aby Sultánowa rozkazu poslušni byl, ano we gměnu welikého proroka Machometa k tomu ge zawázal, aby w zemi žádných roztržitostí nečinili; než wsecko gest nadarmo a twrdossigný lid tijn více proti Tureckému dworu bauri. Pan Mozory, práwě ten, kterýž w Ěistowském shromážděni w Rays-Ěffendy tlumočnjkem byl, gest zwolen za Moldawského Hospodáře, a tomu se wšickni diwi w Konstantynopoli, že geg Turecký dwůr zwolil, peněwadž Bnže Potemkyn na tom stál, aby Maurokordato za Hospodáře w Moldawě wstáwen byl, y také pohrozyl, pokud Turcy gineho ustanowěgi, že ho Ruský dwůr níkterak přigmauti nechce. — Několi w Konstantynopoli weliká drahota gest a nedostatek peněz, předce zde lidé tisi gsau, a morowá rána nynj tak řjtagjc docela přestala.

Z Brysslu 11 listopadu. Wždycky sme toho aumyslu byli, že Brabantští stawowé předce gednau sobě vsmysli, a gakož slusně, swému Mocnáři se podobj. Než tato naděge welice nás zklamala, a posléz gen předce násylj zapotřebj bylo, když dobrá rada a přez-

mlauwání nic neprospělo. Když potřebj powolani byli, aby wisse z protokolli wzmazali, wčemž proti Mocnáři protez styrowali, stawowé zůstali při wšem tom, gakož přwé mezy sebau byli se wmluwili, a nechťeli ničeho wymazati. Brabantská tedy rada wčerejšího dne wynesla saud, a hned přiložila pokutu wězenj, kterýmž wšickni deputyrowani stizeni býti magj, kdožby dále na odpor stáli; a od toho gediné tři purgymistry roygmuti gsau, totiž hlawníh měst Brysslu, Lewen a Antwerpy, peněwadž se oni podwolili, že protokolly odwedau, a Mocnářůw rozkaz plniti chtěgi. Když tedy poslednj lhůta 24 hodin wčerejšího dne okolo 6ti hodin w večer prošla, hned čtyrem deputyrowaným, totiž Bnězy Parcowi a Bnězy Willerowi duchowního stawu, pak Gra- bětí Durasowi a Pánu z Limingě pan- ského stawu exekucj dána gest. Nynj Brabantská rada s těmito deputyrowanými proces powede, aby wyznali, proč se Mocnáři podobiti nechť, a pokud gestě dále na odpor státi budau, bez pochyby že ge za buřice a rebellanty prozhlásy. Od Flandersté rady w též pří- padnosti wydany dekrét již dne 2 toho měsíce přissel k swému vyplnění; wšak ale odsauzenj časně vtekl.

Z Rakaus 27 listopadu. Dle zpráv wy z Moldawy předce tomu tak gest, že Bojáři této, gakož y Walašské kra- giny k Ruské Cysarowně welmi snažnau a pohnutelnau žádost zastali, magj se strach, že snad Turecký dwůr, se jim wsecko dobré slibuge, po času swého slova držeti nebude. Slawná Cysar- rowna wgala se tohoto oběho národu prá-